

Fästingburen hjärninflammation (TBE)

Information till allmänheten i Västra Götaland 2019

TBE (tick-borne encephalitis) är en inflammation i hjärnan, som orsakas av att virus överförs till människa via bett av fästing. Sjukdomen smittar inte från person till person. Efter genomgången TBE är man immun hela livet. Det finns ingen behandling mot sjukdomen, men den kan förhindras genom vaccination.

Bakgrund

År 1998 hittades för första gången TBE hos en person som hade smittats i Västra Götaland. Till en början fanns TBE framför allt i gamla Skaraborgs län. De sista åren har många smittats längre västerut på Dalslandssidan av Vänern, i Göta älvdalen och inom vissa kustnära områden i Bohuslän. Antalet sjukdomsfall varierar något mellan åren, men trenden är att antalet ökar. År 2018 smittades 61 personer, vilket är samma antal som år 2017. Detta är en kraftig ökning jämfört med tidigare år.

Vaccination

Vaccin mot TBE har god skyddseffekt. En fullständig grundvaccination omfattar normalt tre sprutor. De två första ges med *minst* en månads mellanrum, lämpligen så att den andra dosen hinner ges senast i mars-april. Dessa två vaccinationer ger ett hyggligt skydd, men varar bara en säsong. Därför behövs en tredje dos för att förlänga och förbättra skyddet. Denna ges minst fem månader efter vaccination nummer två, och helst i god tid inför nästföljande vår. Skyddet kvarstår sedan i minst tre år. Om man därefter fortfarande vistas i områden där TBE förekommer, bör en fjärde dos ges efter tre år, och därefter ytterligare påfyllnadsdoser vart femte år.

Personer som fyllt 50 år när vaccinationen påbörjas eller som har nedsatt immunförsvar kan få ett sämre skydd, och därför rekommenderas en tredje dos minst två månader efter dos två. En fjärde dos bör därefter ges minst fem månader efter dos tre inför nästa fästingsäsong för att fullfölja grundvaccinationen. Påfyllnadsdoser ges enligt samma schema som för yngre vuxna och barn. Vaccinet kan ges till barn från 1 års ålder.

Om en person som redan fyllt 50 år inte har fått extradosen första året kan man istället lägga till en extrados minst 1–2 månader efter dos tre eller fyra. Efter fem givna doser behövs inga extradoser utan personen kan gå in i ordinarie schema med påfyllnad vart femte år.

Vaccinationen betalas av den enskilde och omfattas inte av högkostnadsskyddet.

Vaccination mot TBE rekommenderas till:

- Fast boende och sommarboende i områden med smittrisk (se karta).
- Personer som vistas i skog och mark i områden med smittrisk (se karta).
- För smittrisk i övriga Sverige, se respektive smittskyddsenhets lokala rekommendationer.
- Resenärer som ska vistas i skog och mark på Åland, i Baltikum eller i särskilda riskområden i Central- och Östeuropa.

Vaccination är mindre angelägen för:

- Personer som endast kortvarigt vistas i områden med smittrisk.
- Personer bosatta i riskområde, men som inte brukar vistas i skog och mark.

Aktuell TBE-information i Västra Götaland 2019

Kartan visar var personer smittats av TBE i Västra Götaland.

De gula ringarna anger område där smitta skett under åren 2016-2018. De rödfärgade områdena anger område där smitta skett under åren 1997-2018. Ju mörkare rött ju fler personer har smittats i dessa områden.

Under 2018 har nya riskområden för TBE tillkommit i Västra Götaland. I Södra Älvsborg, som tidigare varit nästan TBE-fritt, har det under året rapporterats fall från kommunerna Lerum, Alingsås och Herrljunga. I Dalsland har Färgelanda kommun börjat få fall de senaste två åren. Tätorterna Lidköping, Lödöse och Tidaholm har haft fall tidigare, men också nya fall 2018.

Nytt är också att smittan börjat etablera sig i utkanten av nya tätorter:

- Norra Uddevalla
- Västra Trollhättan mot Göta älv
- Nordöstra Alingsås vid Mjörn

Det har inte rapporterats några fall från det tidigare kända smittområdet i norra Änggårdsbergen i Göteborg under 2018.

Vill du veta mer?

På 1177.se hittar du information om

- [TBE](#)
- [Vaccin mot TBE](#)
- [Fästingbett](#)

